

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí složeném z předsedy senátu Tomáše Langáška, soudců Radana Malíka, Petra Mikeše, Pavla Molka (soudce zpravodaj), Miloslava Výborného a soudkyň Lenky Kaniové a Daniely Zemanové v právní věci navrhovatelky: **vláda**, se sídlem nábreží E. Beneše 4, Praha 1, za kterou jedná na základě pověření JUDr. Václav Henych, ředitel odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra, se sídlem nám. Hrdinů 3, Praha 4, proti odpůrci: politické hnutí **Hnutí sociálně slabých**, IČ 02750180, se sídlem Karlova Studánka 12, o návrhu na pozastavení činnosti politického hnutí,

t a k t o :

- I. Činnost politického hnutí Hnutí sociálně slabých **se pozastavuje.**
- II. Navrhovatelce **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 14. 2. 2017 podala u Nejvyššího správního soudu vláda (dále jen „navrhovatelka“) návrh na pozastavení činnosti politického hnutí Hnutí sociálně slabých (dále jen „odpůrce“) podle § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnila navrhovatelka tím, že odpůrce opakovaně nesplnil svou zákonnou povinnost předložit Poslanecké sněmovně úplné výroční finanční zprávy, a to za roky 2014 a 2015. V tomto směru odkázala na usnesení Poslanecké sněmovny č. 761 z 27. schůze konané 21. 5. 2015, ke zprávě o kontrole výročních finančních zpráv politických stran a hnutí za rok 2014, a usnesení Poslanecké sněmovny č. 1233 ze 47. schůze konané dne 25. 5. 2016, k doplnění výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za roky 2012 až 2014. Navrhovatelka upřesnila, že finanční zprávu za rok 2014 předložil odpůrce opožděně a tato předložená finanční zpráva vykazuje rozpor ve výši členských příspěvků uvedených v části III. formuláře Výroční finanční zprávy za rok 2014, kde jsou vykázány členské příspěvky ve výši 27 500 Kč, zatímco ve Výkazu zisků a ztrát ve zjednodušeném rozsahu je uvedeno pouze 15 000 Kč. Podle usnesení Poslanecké sněmovny č. 1232 ze 47. schůze konané dne 25. 5. 2016, ke zprávě o kontrole

výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2015, se pak uvádí, že za rok 2015 nepředložil odpůrce finanční zprávu vůbec. Nesplnění této zákonné povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod pro pozastavení činnosti odpůrce Nejvyšším správním soudem.

[2] Odpůrce ve vyjádření k návrhu uvedl, že se cítí být návrhem diskriminován. Jako malá a chudá strana si nemůže dovolit nechat každoročně vypracovávat nezávislý audit. Stanovená povinnost zpracovávání auditů je finančně diskriminující pro malé politické strany a hnutí a je rozporná s právem na politickou soutěž. Svou činnost odpůrce dostatečně mapuje tím, že každoročně posílá finančnímu úřadu daňové přiznání. Další administrativní aktivity jsou pro odpůrce finančně neúnosné. Pokud Nejvyšší správní soud návrhu vyhoví, nebude odpůrce toto rozhodnutí respektovat.

[3] Podle § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl Nejvyšší správní soud s presumovaným souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání.

[4] Podle § 4 písm. a) zákona o politických stranách nemohou vznikat a vyvíjet činnost strany a hnutí, které porušují ústavu a zákony nebo jejichž cílem je odstranění demokratických základů státu. Z § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, ve znění do 31. 12. 2016, vyplývala povinnost stran a hnutí předložit každoročně do 1. 4. Poslanecké sněmovně k informaci výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až f) tohoto ustanovení. Podle § 14 odst. 1 zákona o politických stranách, ve znění do 31. 12. 2016, může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže jejich činnost je v rozporu mimo jiné s § 17 až § 19.

[5] Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuoobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu pátého s. ř. s. Podle § 96 s. ř. s. rozhoduje o návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí soud podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

[6] Novelou zákona o politických stranách, provedenou zákonem č. 302/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, byl s účinností od 1. 1. 2017 zřízen Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí, na něž přejdou kontrolní pravomoci v oblasti dohledu nad hospodařením stran a hnutí, dosud vykonávané Poslaneckou sněmovnou (§ 19f zákona o politických stranách v platném a účinném znění). Namísto Poslanecké sněmovny budou politické strany a hnutí předkládat své výroční finanční zprávy tomuto úřadu (§ 19h zákona o politických stranách v platném a účinném znění). Stále platí, že nesplnění této povinnosti bude důvodem pro podání podnětu vládě k podání návrhu Nejvyššímu správnímu soudu na pozastavení činnosti politické strany nebo hnutí (§ 14 odst. 1 zákona o politických stranách v platném a účinném znění). Nicméně podle přechodných ustanovení (čl. II bod 2 části první zákona č. 302/2016 Sb.) je zřejmé, že odpůrce má i nyní plnit povinnost předložit výroční finanční zprávy za roky 2014 a 2015 (případně též 2016) vůči Poslanecké sněmovně, která splnění povinnosti posoudí naposledy ve lhůtě do 7. 6. 2017, a že se splnění této povinnosti posuzuje podle zákona o politických stranách v dosavadním znění. Agendu výročních finančních zpráv politických stran a hnutí předá Poslanecká sněmovna nově zřízenému úřadu až letos, nejpozději do 30. 9. 2017 (čl. II bod 1 části první zákona č. 302/2016 Sb.).

pokračování

[7] Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle usnesení Poslanecké sněmovny č. 1232 ze 47. schůze konané dne 25. 5. 2016, ke zprávě o kontrole výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za rok 2015, odpůrce nepředložil finanční zprávu za rok 2015 [část II písm. b) bod 15]. Poslanecká sněmovna proto požádala vládu o podání návrhu na pozastavení jeho činnosti, jak se také stalo. Zároveň podle usnesení Poslanecké sněmovny č. 1233 ze 47. schůze konané dne 25. 5. 2016, k doplnění výročních finančních zpráv politických stran a politických hnutí za roky 2012 až 2014, je finanční zpráva odpůrce za rok 2014 i po doplnění neúplná [část II].

[8] Ze sdělení Ing. M. H., tajemnice Kontrolního výboru Poslanecké sněmovny, ze dne 4. 4. 2017 č. j. PS2017/4200 2017/KV/328, vyžádaného Nejvyšším správním soudem pro účely tohoto řízení, vyplývá, že se na stavu, popsaném v citovaných usneseních Poslanecké sněmovny, nic nezměnilo, tedy že odpůrce svou povinnost předložit doplnění neúplné výroční finanční zprávy za rok 2014 a předložit finanční zprávu za rok 2015 nesplnil ani dodatečně.

[9] Na základě uvedených skutečností Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podaný návrh je důvodný, neboť z údajů obsažených ve spise (konkrétně z výše citovaných usnesení Poslanecké sněmovny) bylo zjištěno, že odpůrce skutečně nesplnil zákonem uložené povinnosti, neboť v zákonem stanoveném termínu, ani později, nepředložil příslušnému orgánu, tj. Poslanecké sněmovně, úplnou výroční finanční zprávu za rok 2014. V této finanční zprávě zůstává nevysvětlený rozpor v údajích o výši členských příspěvků, neboť jak upozornila navrhovatelka, v přehledu o celkových příjmech a o výdajích politického hnutí za rok 2014, tedy v části III. výroční finanční zprávy, je uvedena částka členských příspěvků ve výši 27.500 Kč; zatímco v podkladech převzatých z přiznání k dani z příjmů právnických osob je uvedeno, že výše příspěvků činila pouze 15.000 Kč. Finanční zprávu za rok 2015 nepředložil odpůrce vůbec. Odpůrce tak nesplnil zákonnou povinnost stanovenou v § 18 zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může Nejvyšší správní soud rozhodnout o pozastavení činnosti strany nebo hnutí.

[10] Ze smyslu § 14 odst. 1 zákona o politických stranách je zřejmé, že za situace, kdy politická strana nebo politické hnutí výroční finanční zprávu nepředložily buď vůbec, anebo ji nepředložily se zákonem požadovanými náležitostmi, a kdy se tak stalo opakovaně, takové porušení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách opodstatňuje pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 26/94 ze dne 18. 10. 1995 (N 62/4 SbNU 113; 296/1995 Sb.), podle kterého strany a hnutí trvale porušující zákon (tedy takové, které zákon nikoli jednorázově porušily, nýbrž toto porušování má charakter perpetuálního chování – viz znění § 4 zákona) nemohou vyvíjet činnost, neboť tímto opakovaným porušováním zákonů se chovají způsobem ohrožujícím demokratické základy státu. Nic na tom nemění ani tvrzení odpůrce, že jde o povinnost nepřiměřeně zatěžující. Transparentnost financování politických stran je důležitým obecným principem jejich fungování a předkládání úplných finančních zpráv je klíčovým nástrojem, jak tuto transparentnost zabezpečit. Smyslem institutu pozastavení činnosti politické strany nebo hnutí je v těchto případech vytvořit právní rámec pro nápravu vadného stavu, a pokud k této nápravě ve stanovené lhůtě nedojde, je třeba přistoupit k následnému podání návrhu na rozpuštění politické strany nebo hnutí. Podle § 14 odst. 2 zákona o politických stranách totiž mohou strany a hnutí při pozastavení činnosti činit pouze úkony zaměřené na odstranění stavu, který byl důvodem k rozhodnutí soudu o pozastavení jejich činnosti, a to nejdéle po dobu jednoho roku. Trvají-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany nebo hnutí pozastavena, podávají orgány uvedené v § 15 zákona o politických stranách návrh na rozpuštění strany nebo hnutí. Podle § 14 odst. 3 cit. zákona, pokud dojde ve stanovené lhůtě k odstranění stavu, který byl důvodem pro pozastavení činnosti strany a hnutí, považuje

se činnost strany a hnutí za řádně obnovenou dnem, kterým byla stanovená povinnost uznána za splněnou příslušným orgánem (k tomu viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2007, sp. zn. Obn 1/2006, publ. pod č. 1386/2007 Sb. NSS). Jinými slovy, ačkoliv Nejvyšší správní soud na základě zjištěných skutečností rozhodl o pozastavení činnosti odpůrce, odpůrci nic nebrání v tom, aby bezprostředně po dodatečném splnění zákonných povinností pokračoval v plném rozsahu ve své činnosti.

[11] Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Procesně úspěšné navrhovatelce, která by jinak měla na náhradu nákladů právo, nevznikly v souvislosti s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady nad rámec její běžné činnosti, ze spisu ani jiné nevyplývají, proto jí soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky podle soudního řádu správního přípustné.

Politické hnutí **j e o p r á v n ě n o** podat návrh podle článku 87 odst. 1 písm. j) Ústavy České republiky, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jeho rozpuštění nebo jiné rozhodnutí týkající se jeho činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony. Návrh lze podat ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k Ústavnímu soudu, podání návrhu má odkladný účinek (§ 73 a § 79 odst. 1 věta druhá zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů).

V Brně dne 5. dubna 2017

Tomáš Langášek
předseda senátu